

УДК 336.143

Шишпанова Н. О., кандидат економічних наук, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

Шатохін І. Ю., здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА РЕГІОНУ: ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ

У даній статті розглянуто сутність і зміст бюджетної політики, представлено трактування різних вчених. Базуючись на ключових характеристиках державної бюджетної політики та враховуючи трактування даної дефініції науковцями, сформовано авторський підхід до визначення сутності бюджетної політики регіону як сукупність економічних та адміністративних заходів у бюджетній сфері, що визначаються взаємопов'язаними цілями і завданнями держави та органів місцевого самоврядування, спрямованими на соціально-економічний розвиток території.

Представлено концептуальну модель бюджетної політики регіону та визначено, що стратегічною метою бюджетної політики на місцевому рівні має бути забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку територій. Охарактеризовано: основні принципи, яких необхідно дотримуватися під час реалізації бюджетної політики регіону; функції, які повинна виконувати бюджетна політика місцевого рівня; основні інструменти, за допомогою яких місцеві органи влади здійснюють свої функції. Крім того, зазначено, що зміст бюджетної політики регіону повинен полягати у визначенні курсу, завдань і напрямів діяльності держави та органів місцевого самоврядування у сфері формування і використання бюджетних коштів, що сприятиме удосконаленню регіональної бюджетної політики, підвищенню її ефективності та досягненню перспективних завдань соціально-економічного розвитку держави та її регіонів.

Ключові слова: бюджетна політика, бюджетна політика регіону, бюджетні відносини, бюджетна система.

Шишпанова Н. А., кандидат экономических наук, ассистент кафедры финансов, банковского дела и страхования, Николаевский национальный аграрный университет, г. Николаев, Украина

Шатохин И. Ю., соискатель высшего образования учетно-финансового факультета, Николаевский национальный аграрный университет, г. Николаев, Украина

БЮДЖЕТНАЯ ПОЛИТИКА РЕГИОНА: ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЯ

В данной статье рассмотрены сущность и содержание бюджетной политики, представлены трактовки различных ученых. Основываясь на ключевых характеристиках государственной бюджетной политики и учитывая трактовки данной дефиниции учеными, сформирован авторский подход к определению сущности бюджетной политики региона как совокупность экономических и административных мер в бюджетной сфере, определяются взаимосвязанными целями и задачами государства и органов местного самоуправления, направленными на социально-экономическое развитие территории.

Представлена концептуальная модель бюджетной политики региона и определено, что стратегической целью бюджетной политики на местном уровне

должно быть обеспечение устойчивого социально-экономического развития территорий. Охарактеризованы основные принципы, которые необходимо соблюдать при реализации бюджетной политики региона; функции, которые должна выполнять бюджетная политика местного уровня; и основные инструменты, с помощью которых местные органы власти осуществляют свои функции. Кроме того, отмечено, что содержание бюджетной политики региона должен заключаться в определении курса, задач и направлений деятельности государства и органов местного самоуправления в сфере формирования и использования бюджетных средств, что будет способствовать совершенствованию региональной бюджетной политики, повышению ее эффективности и достижению перспективных задач социально-экономического развития государства и его регионов.

Ключевые слова: бюджетная политика, бюджетная политика региона, бюджетные отношения, бюджетная система.

Shyshpanova Nataliia, Candidate of Economic Sciences, Assistant Professor, Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Shatohin Ivan, applicant higher education accounting and finance faculty, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

BUDGETARY REGIONAL POLICY: THEORETICAL CONCEPTUALIZATION

Introduction. *Formation and implementation of the budget policy of the regions in Ukraine is directly related to the processes of decentralization of power, increase of budget powers and strengthening of financial capacity of the territories. Formation of balanced local budgets and support of an effective system of managing budget resources is a key to strengthening the economic potential of the regions and increasing the well-being of citizens.*

The purpose of this article is to assess the current concepts of the fiscal policy of the region in Ukraine and to determine the impact of fiscal policy on the socio-economic development of the regions.

Results. *In this article the essence and content of budget policy are considered, the interpretation of different scientists is presented. An author's approach to the definition of the essence of the budget policy of the region as a set of economic and administrative measures in the budget sphere, determined by the interrelated goals and objectives of the state and local self-government, aimed at the socio-economic development of the territory.*

The conceptual model of the fiscal policy of the region is presented and it is determined that the strategic goal of fiscal policy at the local level should be to ensure sustainable socio-economic development of the territories. The main principles that need to be observed during the implementation of the budget policy of the region are described; functions to be performed by local level fiscal policy; and the main tools by which local authorities carry out their functions.

Conclusions. *It is noted that the content of the budget policy of the region should be to determine the course, tasks and directions of the state and local self-government activities in the field of the formation and use of budget funds. The budget policy of the region should respond to a combination of the following systemic challenges: 1. the restoration of economic growth, as soon as possible, which must be subordinated to all constituents of economic policy, without exception; 2. Providing a positive trend of human development; 3. Disclosure of the potential of regional development on the basis of fiscal decentralization.*

According to the authors, the practical implementation of these measures will contribute to the improvement of the regional budget policy, increase its efficiency and achieve promising benefits of socio-economic development of the state and its regions.

Keywords: *fiscal policy, fiscal policy of the region, budgetary relations, budgetary system.*

JEL Classification: *H 61; H 70; H 72.*

Постановка проблеми. Формування і реалізація бюджетної політики регіону в Україні безпосередньо пов'язані з процесами децентралізації влади, збільшенням бюджетних повноважень і зміцненням фінансової спроможності територій. Формування збалансованих місцевих бюджетів та підтримки ефективно діючої системи управління бюджетними ресурсами є запорукою зміцнення економічного потенціалу регіонів і зростання добробуту громадян. В свою чергу досягнення цілей бюджетної політики розвитку регіону безпосередньо залежить від ефективності функціонування бюджетної системи на усіх рівнях – національному, регіональному, місцевому, а також від раціональності розподілу повноважень між рівнями управління. Декларативний перерозподіл фінансових ресурсів та повноважень в контексті впровадження сучасної реформи децентралізації перетворив у фінансово спроможні два рівні влади – національний і місцевий, послабивши при цьому роль регіонального рівня, що негативно відображається на соціально-економічному розвитку регіонів [10, с.36].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження бюджетної політики зробили відомі вітчизняні вчені, а саме: О. Василик, І. Плужніков, С. Булгаков, В. Опарін, Ю. Пасічник, В. Лагутін та інші. Незважаючи на велику кількість наукових напрацювань в даній царині, недостатньо досліджено функціонування бюджетної політики саме регіону для забезпечення його збалансованого соціально-економічного розвитку.

Формулювання цілей дослідження.

Метою даної статті є оцінка сучасних концепцій бюджетної політики регіону в Україні та визначення впливу бюджетної політики на соціально-економічний розвиток регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Відповідно до реалій сьогодення бюджетна політика є важливим інструментом державного регулювання та складовою фінансової політики держави, оскільки вона сприяє створенню конкурентоспроможної національної економіки; забезпеченню фінансово самодостатнього розвитку всіх регіонів країни; стимулює інноваційний розвиток галузей економіки; забезпечує підвищення рівня соціальних стандартів. Зазначимо, що у вітчизняній фінансовій літературі відсутні єдині підходи до трактування змісту бюджетної політики регіону, розробки стратегічних напрямів реалізації, що негативно відображається на системі її провадження та ефективності. У багатьох випадках зустрічаються інтерпретації терміна «бюджетна політика» як податково-бюджетної, бюджетно-податкової, фінансово-бюджетної, фіскальної політики тощо. Різні визначення бюджетної політики, що може бути основою для розуміння самого поняття нами представлено в таблиці 1.

В науковій літературі вказані також інші підходи до трактування бюджетної політики держави, що стосуються безпосередньо і регіону. Це є свідченням неоднорідності, складності та особливості цієї політики для досягнення соціально-економічного розвитку територій.

Таблиця 1 Спектр трактувань дефініції «бюджетна політика»

Автор	Визначення
Василик О. [1, с.53]	Бюджетна політика – сукупність заходів держави щодо організації та використання фінансів для забезпечення економічного і соціального розвитку.
Плужніков І. [3, с. 177].	Бюджетна політика – системна сукупність пріоритетів (національних інтересів), наукових підходів і конкретних заходів щодо цілеспрямованої діяльності держави з регулювання бюджетного процесу і використання бюджетної системи для рішення економічних і соціальних завдань країни.
Булгакова С. [12, с.93]	Бюджетна політика – це цілеспрямована діяльність держави (в особі органів державної влади і місцевого самоврядування) щодо регулювання бюджетного процесу, управління бюджетним дефіцитом, а також використання бюджетної системи для реалізації завдань економічної політики в країні.
Опарін В. [11, с.36]	Бюджетна політика – політика, спрямована на формування бюджету держави, його збалансування і, головне, розподіл бюджетних коштів.
Лагутін В. [6, с.41]	Бюджетна політика – політика бюджетних доходів і витрат, яка повинна сприяти сталому економічному зростанню.
Пасічник Ю. [8, с.250]	Бюджетна політика має об'єктивний та суб'єктивний зріз. Об'єктивний зріз – це реальні економічні процеси, які виникають у результаті суспільного виробництва і включають як основу фінансові потоки. Суб'єктивний зріз – це відносини, які функціонують у надбудові, пов'язані з людською діяльністю, що проявляються у юридичних актах, прийнятті та виконанні бюджету, перерозподільчих бюджетних механізмах.

Джерело: систематизовано автором на основі [1, 3; 6; 8; 11; 12]

Базуючись на ключових характеристиках державної бюджетної політики та враховуючи трактування даної дефініції науковцями, нами сформовано авторський підхід до визначення сутності бюджетної політики регіону. Вважаємо, що бюджетну політику регіону можна розглядати як сукупність економічних та адміністративних заходів у бюджетній сфері, що визначаються взаємопов'язаними цілями і завданнями держави та органів місцевого самоврядування, спрямованими на соціально-економічний розвиток території.

Повноцінна реалізація бюджетної політики регіону стимулює функціонування економічної активності адміністративно-територіальних одиниць, сприяє раціональному бюджетному плануванню, а також ефективному наповненню, розподілу та використанню місцевих фінансових ресурсів.

На основі проведених теоретичних досліджень, на рис. 1 нами представлена концептуальна модель бюджетної політики регіону.

Стратегічною метою бюджетної політики на місцевому рівні, на наш погляд, має бути

забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку територій. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішення таких основних завдань: забезпечення збалансованого місцевого бюджету; нарощення фінансового потенціалу місцевих бюджетів; підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Варто відмітити, що запропонована концептуальна модель бюджетної політики регіону не суперечить таким документам стратегічного характеру як: Стратегія сталого розвитку «Україна-2020», Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, продовження реформи бюджетної децентралізації, проведення галузевих реформ (освітньої, медичної) тощо.

Доречно вказати, що державна політика України у сфері місцевого самоврядування в першу чергу спирається на інтереси жителів територіальних громад і передбачає проведення кардинальних змін і системних реформ, децентралізацію влади, тобто, передачу від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування значної

частини повноважень, ресурсів та відповідальності. В основу цієї політики закладено положення Європейської хартії місцевого самоврядування та найкращі світові стандарти суспільних відносин у цій сфері.

Необхідність докорінної зміни системи влади та її територіальної основи на всіх рівнях, здійснення реальних кроків до стимулювання розвитку країни, надання гідної відповіді на сучасні виклики потребувало законодавчого забезпечення.

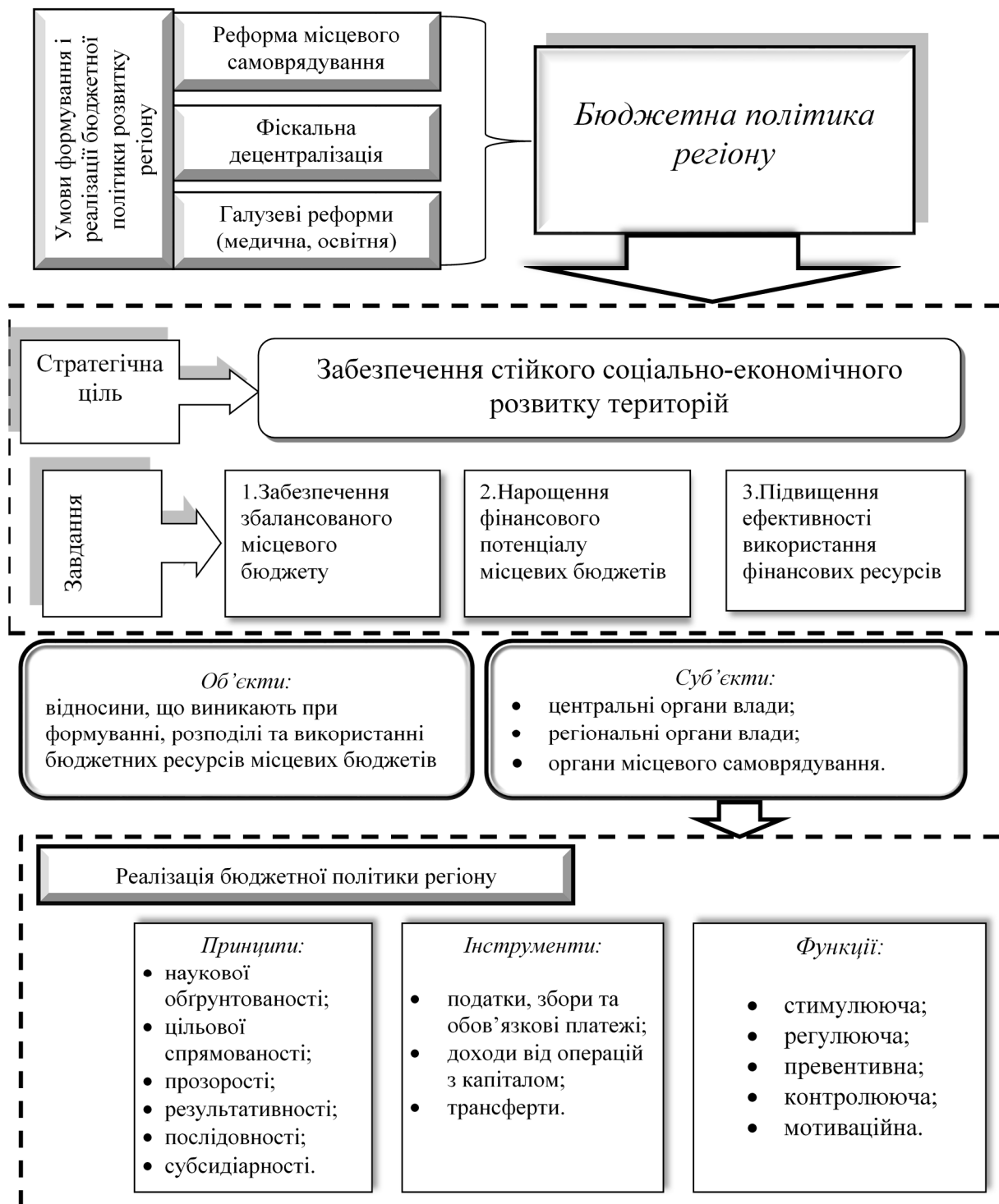

Рисунок 1 – Концептуальна модель бюджетної політики регіону

Джерело: складено автором

Нова законодавча база значно посилила мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні, створила належні правові умови та механізми для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні нагальних проблем. Також вже виправдала себе нова модель фінансового забезпечення місцевих бюджетів, які отримали певну автономію і незалежність від центрального бюджету.

Так, продовження реформи бюджетної децентралізації передбачено проектом державного бюджету на 2018 рік. Вказана реформа, як зазначає міністр фінансів О. Данилюк, пройшла вже перший етап [2]. Серед важливих результатів першого етапу реформи бюджетної децентралізації – зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів. Зокрема, місцеві органи влади отримали додатковий ресурс, – як на виконання делегованих їм повноважень, так і на самоврядні функції. До загального фонду місцевих бюджетів за січень-вересень 2017 року надійшло майже 80% до річного обсягу надходжень, затвердженого місцевими радами. Приріст надходжень до загального фонду за такий же період 2016 року становив 30%. Варто вказати на необхідність вирішення питання нерівномірності нарощення дохідної частини місцевих бюджетів. В регіонах існують суттєві розбіжності за рівнем соціально-економічного розвитку та розвитку інфраструктури, масштабом проведених реформ та спроможністю на місцях. Все більше регіонів демонструють готовність до реформаторських змін. Але ця готовність різна. Проте, місцевим органам влади необхідно нести відповідальність за належне фінансування розташованих на їх територіях бюджетних установ та закладів. При цьому має бути рівномірний розподіл фінансового ресурсу по всіх регіонах України. Необхідно виробити найкращу модель, яка відповідає б виключно потребам українських місцевих громад та кожного громадянина.

Недосконалість принципів розробки, функціонування та реалізації бюджетної

політики спрямованої на вирішення найбільш актуальних та гострих проблем регіонального розвитку створює прецеденти розробки неефективної політики, неефективного, а часом нецільового використання бюджетних коштів, передумови для корупції. Основні принципи, яких необхідно дотримуватися під час реалізації бюджетної політики нами визначені наступні:

1. Принцип наукової обґрунтованості означає, що сучасна бюджетна політика має бути науково обґрунтованою і вивіреною, а також передбачатиме реальне відображення в напрямках бюджетної політики на найближчий період і перспективу її головних цілей і завдань об'єктивних процесів, що відбуваються в економіці, фінансах, суспільстві.

2. Принцип цільової спрямованості означає, що реалізація бюджетної політики повинна сприяти повноцінному й ефективному фінансуванню бюджетних програм.

3. Принцип прозорості означає, що бюджетна політика, що формується та реалізується повинна бути відкритою до широкого використання та обговорення.

4. Принцип результативності означає, що при формуванні і реалізації бюджетної політики необхідно використовувати систему індикативних показників її оцінювання для забезпечення повної можливості ефективної перевірки їх досягнення.

5. Принцип послідовності означає, що формування бюджетної політики має передбачати вироблення концепції і розробку стратегії її реалізації.

6. Принцип субсидіарності означає, що визначення основних цілей і завдань повинно відбуватися на основі потреб місцевих громад.

Серед функцій, які повинна виконувати бюджетна політика місцевого рівня доцільно виокремити такі, як:

– регулююча, яка полягає в рівні розподілу фінансових ресурсів з метою забезпечення соціально-економічного розвитку територій;

– контролююча, яка полягає в усуненні неефективного та нецільового витрачання бюджетних коштів;

– стимулююча, що сприяє підвищенню зацікавленості місцевих органів влади в нарощуванні власного фінансового потенціалу, стимулює розвиток бізнесу, допомагає створенню сприятливого інвестиційного клімату;

– превентивна функція запобігає появі негативних тенденцій формування та використання бюджетних ресурсів;

– мотиваційна функція спонукає зацікавлених осіб фінансувати соціально-економічний розвиток території.

Основним інструментом, за допомогою якого територіальні громади здійснюють свої функції, є надходження від встановлених законодавством податків, зборів та інших платежів, у тому числі за рахунок місцевих податків і зборів. Упродовж останніх років в Україні були здійснені суттєві кроки щодо фінансової децентралізації та зміцнення ресурсної бази органів місцевого самоврядування. Внесені зміни до податкового та бюджетного законодавства в частині збільшення обсягів як власних доходів місцевих бюджетів, так і місцевих податків та зборів, зокрема: ліквідовані неефективні податки, видатки на адміністрування, що були більшими, ніж надходження від таких податків і зборів; введено нові економічно ефективні податки; розширено перелік типів об'єктів оподаткування; змінено податкові ставки; розширено коло платників податків; окремі загальнодержавні податки віднесено до місцевих податків тощо.

Враховуючи ці зміни, а також з огляду на мотиваційний аспект та безпосередній вплив органів місцевого самоврядування на запровадження та мобілізацію місцевих податків і зборів, можна чітко прослідкувати динаміку зростання їх питомої ваги в доходах місцевих бюджетів України (без трансфертів).

Зважаючи на покращення стану мобілізації надходжень та зміну структури місцевих податків і зборів їх частка у доходах місцевих бюджетів (без трансфертів та власних надходжень бюджетних установ) значно зросла за останні роки. Якщо у 2011 році їх частка становила лише 3,2%, то у 2014 році вона зросла майже у 3 рази – до 8,8%, а в 2017 році вже становить 28%.

Висновки. Отже, зміст бюджетної політики регіону повинен полягати у визначенні курсу, завдань і напрямів діяльності держави та органів місцевого самоврядування у сфері формування і використання бюджетних коштів. Бюджетна політика регіону має дати відповідь на поєднання наступних системних викликів:

1. Якнайшвидше відновлення економічного зростання, якому мають бути підпорядковані усі без винятку складові економічної політики.

2. Забезпечення позитивного тренду людського розвитку. Забезпечення не лише базових аспектів якості життя, але й умов для реалізації трудового й інноваційного потенціалу громадян та зростання на цій основі добробуту територій.

3. Розкриття потенціалу розвитку регіонів на засадах фіскальної децентралізації. Удосконалення міжбюджетних відносин та розширення практичних повноважень регіональних влад щодо акумулювання та використання ресурсів розвитку має розширити можливості залучення до економічного обороту потенційних ресурсів регіонів, наблизити результати діяльності економіки регіону до потреб місцевого населення.

Практична реалізація цих заходів, на нашу думку, сприятиме удосконаленню регіональної бюджетної політики, підвищенню її ефективності та досягненню перспективних завдань соціально-економічного розвитку держави та її регіонів.

Література:

1. Василик О. Д. Бюджетна система України : підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
2. Данилюк О. Ми зміцнили фінансову спроможність місцевих бюджетів [Електронний ресурс] / О. Данилюк. – Режим доступу : <https://goo.gl/oY355q>.
3. Засади формування бюджетної політики держави : монографія / [М. М. Єрмошенко, С. А. Єрохін, І. О. Плужніков та ін.]; наук. ред.: М. М. Єрмошенко ; Національна академія управління. – К., 2003. – 284 с.
4. Коляда Т. А. Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика : монографія / Т. А. Коляда. – Ірпінь : Університет Державної фіскальної служби України, 2016. – 396 с.
5. Крисоватий А. І. Теоретико-організаційні доміанти та практика реалізації податкової політики в Україні : монографія / А. І. Крисоватий. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 371 с.
6. Лагутін В. Д. Бюджетна та монетарна політика: координація в трансформаційній економіці : монографія / В. Д. Лагутін ; Київський національний торговельно-економічний університет. – К., 2007. – 248 с.
7. Лисяк Л. В. Бюджетна політика у системі державного регулювання соціально-економічного розвитку України : монографія / Л. В. Лисяк ; ДННУ «Академія фінансового управління». – К., 2009. – 600 с.
8. Пасічник Ю. В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні : монографія / Ю. В. Пасічник. – Донецьк : Юго-Восток, 2005. – 642 с.
9. Полторак А. С. Оптимізація податкової політики в умовах фіскальної децентралізації в Україні / А. С. Полторак, О. С. Усенко // *Modern economics*, 2017. – № 2. – С. 50–54.
10. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: актуальні проблеми, ризики та перспективи адміністративно-фінансової децентралізації / НАН України; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2017. – 120 с.
11. Федосов В. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями : монографія / В. Федосов, В. Опарін, С. Львовичкін ; наук. ред.: В. Федосов ; Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. – К., 2002. – 387 с.
12. Формування і функціонування бюджетної системи України : монографія / [С. О. Булгакова, О. Т. Колодій, Л. В. Єрмошенко та ін.] – К. : Книга, 2003. – 344 с.

References:

1. Vasylyk, O. D. (2004), *Biudzhetna systema Ukrainy* [Budget system of Ukraine], Kyiv, Ukraine.
2. Danyliuk, O. (2017), "We have strengthened the financial capacity of local budgets", [Online], available at: <https://goo.gl/oY355q> (Accessed 4 November 2017).
3. Yermoshenko, M. M., Yerokhin, S. A. & Pluzhnikov, I. O. (2003), *Zasady formuvannia biudzhetnoi polityky derzhavy* [Principles of the formation of the state budget policy], *Natsional'na akademiia upravlinnia*, Kyiv, Ukraine.
4. Koliada, T. A. (2016), *Formuvannia biudzhetnoi stratehii Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Formation of the budget strategy of Ukraine: theory, methodology, practice], *Universytet Derzhavnoi fiskal'noi sluzhby Ukrainy*, Irpin', Ukraine.
5. Krysovatyj, A. I. (2005), *Teoretyko-orhanizatsijni dominanty ta praktyka realizatsii podatkovoi polityky v Ukraini* [Theoretical-organizational dominants and practice of implementation of tax policy in Ukraine], *Kart-blansh*, Ternopil', Ukraine.
6. Lahutin, V. D. (2007), *Biudzhetna ta monetarna polityka: koordynatsiia v transformatsijnij ekonomitsi* [Budgetary and Monetary Policy: Coordination in the Transformation Economy], *Kyivs'kyj natsional'nyj torhovel'no-ekonomichnyj universytet*, Kyiv, Ukraine.
7. Lysiak, L. V. (2009), *Biudzhetna polityka u systemi derzhavnoho rehuliuвання sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy* [Budget policy in the system of state regulation of socio-economic development of Ukraine], *DNNU «Akademiia finansovoho upravlinnia»*, Kyiv, Ukraine.
8. Pasichnyk, Yu. V. (2005), *Biudzhetnyj potentsial ekonomichnoho zrostannia v Ukraini* [Budget Potential of Economic Growth in Ukraine], *Yugo-Vostok*, Donetsk, Ukraine.
9. Poltorak, A. S. & Usenko, O. S. (2017), "Directions of perfection of tax system of Ukraine in terms of tax reform", *Modern economics*, vol. 2, pp. 50–54.
10. Kravtsiv, V. S. (2017), *Terytorial'nyj rozvytok ta rehional'na polityka v Ukraini: aktual'ni problemy, ryzyky ta perspektyvy administratyvno-finsanovoi detsentralizatsii* [Territorial development and regional policy in Ukraine: actual problems, risks and prospects of administrative and financial decentralization], *DU «Instytut rehional'nykh doslidzhen' imeni M. I. Dolishn'oho NAN Ukrainy»*, L'viv, Ukraine.

11. Fedosov, V. Oparin, V. & L'ovochkin, S. (2002), *Finansova restrukturyzatsiia v Ukraini: problemy i napriamy* [Financial restructuring in Ukraine: problems and directions], *Kyivs'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet imeni Vadyma Het'mana*, Kyiv, Ukraine.399

12. Bulhakova, S. O. Kolodij, O. T. & Yermoshenko, L. V. (2003), *Formuvannia i funktsionuvannia biudzhethnoi systemy Ukrainy* [Formation and functioning of the budgetary system of Ukraine], *Knyha*, Kyiv, Ukraine.

Ця робота ліцензована *Creative Commons Attribution 4.0 International License*